Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Навчально-науковий інститут соціології та медіакомунікацій

Кафедра соціології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор навчально-наукового інституту
соціології та медіакомунікацій

_____ Олена Мурадян

«26» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

рівень вищої освіти ___перший (бакалаврський) рівень вищої освіти_____

галузь знань I Охорона здоров’я та соціальне забезпечення

спеціальність I10 – Соціальна робота та консультування

освітня програма _____«Соціальна робота та консультування»_____

спеціалізація_____

вид дисципліни _____обов’язкова_____

факультет_____ННІ соціології та медіакомунікацій_____

2026/2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ соціології та медіакомунікацій
протокол № 6 від 26 серпня 2026 року

Розробник:
Ніколаєвська Алла Михайлівна, доцент, кандидат соціологічних наук, доцент закладу вищої освіти кафедри соціології ННІ соціології та медіакомунікацій

Програму схвалено на засіданні кафедри соціології ННІ соціології та медіакомунікацій

Протокол №1 від 26 серпня 2026 року

Завідувач кафедри

соціології Ірина КУЗІНА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Соціальна робота та консультування»

Гарант освітньо-професійної програми
«Соціальна робота та консультування»

Ірина ЄВДОКИМОВА

Програму погоджено з науково-методичною комісією ННІ соціології та медіакомунікацій

Протокол № 1 від 26 серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії
ННІ соціології та медіакомунікацій

Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Соціальна психологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності І10 - Соціальна робота та консультування

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – ознайомлення студентів з основами соціально-психологічної теорії, історією становлення соціальної психології як самостійної науки та актуальними напрямами сучасного соціально-психологічного теоретизування.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни – ознайомлення студентів із загальними питаннями соціально-психологічної науки, змістом класичних та сучасних напрямів у теорії особистості, соціально-психологічними проблемами аналізу великих та малих соціальних груп, деякими аспектам спілкування як соціально-психологічного феномену.

1.3. Кількість кредитів – 3/3

1.4. Загальна кількість годин – 90/90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
24/16 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
24/16 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
42 год.	80 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
Контрольна робота. Реферат	Контрольна робота. Реферат

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

ІК: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:
ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності:
ФК 3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

ФК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Програмні результати навчання:
ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами
ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

8. Пререквізити: вказати перелік дисциплін, що передують вивченню даної дисципліни:
«Загальна психологія», «Психологія особистості».

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Соціальна психологія як наука

Тема 1. Предмет та методи соціально-психологічних досліджень

Місце соціальної психології в системі наук про людину та суспільство. Інтра- та інтердисциплінарні підходи до визначення предмета соціальної психології. Дискусії про предмет соціальної психології у вітчизняній науці.

Соціальна психологія та соціологія.

Особливості та проблеми застосування опитування, спостереження, аналізу документів і тестів у соціально-психологічних дослідженнях. Соціометрична методика та її пізнавальні можливості.

Експеримент як соціально-психологічний метод. Історія застосування соціально-психологічного експерименту. Соціально-психологічні експерименти М. Шеріфа, С. Аша та С. Мілграма. Стенфордський експеримент Ф. Зімбардо. Проблеми валідності та репрезентативності експерименту в соціальній психології, екологічна валідність соціально-психологічного експерименту. Морально-етичні проблеми соціально-психологічного експерименту. Етика соціально-психологічного експерименту.

Тема 2. Історія розвитку основних теоретичних шкіл та напрямів соціально-психологічних знань

Періодизація історії соціально-психологічної науки. Осмислення соціально-психологічних явищ у системі соціогуманітарного знання. Описовий період розвитку соціальної психології: роботи М. Лацаруса та Г. Штейнталя й формування «психології народів»; внесок В. Вундта в становлення соціально-психологічної теорії; «психологія мас» у роботах Г. Тарда, Г. Лебона, Дж. Болдуїнга, У. Мак-Дугалла та ін. Європейська та американська соціальна психологія XX століття.

Розвиток соціальної психології як експериментальної науки (дослідження В. Меде, Ф. Олпорта, Н. Тріплетта, В. Бехтерева з вивчення феномена соціальної фасилітації та соціальної інгібіції).

Біхевіоризм і необіхевіоризм та їхній уплив на розвиток соціально-психологічних знань (Е. Торндайк, Дж. Уотсон, Е. Толмен, К. Халл, Ф. Скіннер). Соціальний біхевіоризм як спроба вивчення соціалізації дітей, набуття соціального досвіду та норм поведінки і рольова концепція Дж. Міда. Основні напрями соціального біхевіоризму другої половини XX століття: теорія навчення А. Бандури, теорія фрустрації Д. Долларда. Гештальтпсихологія та теорія «поля» К. Левіна, польова та вольова поведінка особистості.

Когнітивний напрям у психології особистості, дослідження Дж. Роттера та Дж. Келлі. Теорія «когнітивного дисонансу» Л. Фестінгера. Розвиток європейської соціальної психології. Теорія соціальних уявлень С. Московічі.

Розділ 2. Соціально-психологічні проблеми аналізу особистості

Тема 1. Соціалізація особистості: поняття, кризи, агенти та механізми

Особистість: повсякденне та наукове тлумачення. Специфіка аналізу особистості в психології, соціальній психології та соціології.

Соціалізація особистості: періоди та кризи. Теорія криз соціалізації Е. Еріксона. Погляди Е. Кюблер-Росс на особливості соціалізації наприкінці життєвого шляху. Агенти соціалізації особистості в сучасному світі. Телебачення як агент соціалізації: вплив телевізійного насильства на формування особистості.

Зміст процесу соціалізації та його основні сфери. Механізми соціалізації (імітація, ідентифікація, інтеріоризація, адаптація тощо). Соціалізація дорослих, поняття «ресоціалізації» особистості.

Тема 2. Структура особистості та проблеми соціалізації в теоріях класиків світової психології

Психоаналітична теорія З. Фрейда: рушійні сили розвитку особистості, структура психіки та структура особистості. Поняття про механізми психологічного захисту (проєкція, раціоналізація, витіснення, регресія, сублімація та ін.).

Стадії соціалізації особистості в теорії З. Фрейда: оральна, анальна, фалічна, латентна та генітальна. Особистісні комплекси, що виникають у процесі соціалізації (Едипів комплекс, комплекс Електри, комплекс кастрації).

Аналітична психологія К. Юнга: структура особистості, індивідуальне та колективне несвідоме, поняття «архетипу», місце та роль архетипів у структурі особистості. Індивідуація як процес формування особистості та досягнення «Самості».

Індивідуальна психологія А. Адлера: «почуття неповноцінності», «прагнення до влади» та «соціальний інтерес» як фундаментальні характеристики особистості. Поняття «психологічний комплекс», «комплекс неповноцінності» та «комплекс вищості». Механізми компенсації, ідеї щодо формування стилю життя та «фіктивного фіналізму» в теорії А. Адлера.

«Культурно-філософський психоаналіз» К. Хорні: «корінна тривога» («базальна тривога») як базова категорія теорії, поняття внутрішньоособистісних конфліктів. Основні потреби, основний конфлікт та механізми психологічного захисту. Типи особистості залежно від домінування різних видів потреб. Прагнення особистості до самореалізації. Структура особистості: актуальне «Я», ідеалізоване «Я» та реальне «Я».

Сексуально-економічна теорія В. Райха. Структура та характер особистості, «невротичний характер» і «здоровий характер» у розумінні В. Райха. Психологія фашизму. Ідея сексуальної революції та її вплив на суспільні процеси в Європі та Америці.

Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма. Потреба в укоріненні та потреба в індивідуалізації як рушійні сили розвитку особистості. «Свобода для» та «свобода від». Любовні та симбіотичні союзи. Екзистенціальні та історичні дихотомії людського існування. Поняття та типи «соціального характеру», продуктивні та непродуктивні типи характеру в теорії Е. Фромма.

Гуманістичний напрям у теоріях особистості. А. Маслоу про систему особистісних потреб та особливості її функціонування. «Піраміда потреб» та поняття самоактуалізації особистості; критерії особистості, яка самоактуалізувалася.

«Психологія особистісних конструктів» Дж. Келлі. Особистісні конструкти як усталений спосіб осмислення людиною певних аспектів життєдіяльності, інтерпретації життєвого досвіду. «Репертуарний тест рольового конструкта» (Role Construct Repertory Test) та «техніка репертуарної ґратки» як шлях до створення моделі особистісних конструктів, діагностики емоційних станів, вивчення закономірностей формування феномена дружби тощо.

Феноменологічна теорії особистості К. Роджерса. Я-концепція (Самість) як важливий персонологічний конструкт теорії Роджерса. «Техніка Q-сортування» як засіб валідізації феноменологічної теорії. «Клієнт-центрована терапія» К. Роджерса та затвердження цілісності й унікальність людини в процесі психотерапевтичного втручання.

Новітні напрями світової персонології: теоретичні підходи та методичні розробки.

Розділ 3. Соціальні групи як об’єкт соціально-психологічного аналізу

Тема 1. Теоретико-методологічні аспекти аналізу та класифікації соціальних груп

Методологічні проблеми аналізу груп у соціальній психології. Різноманіття соціальних груп. Класифікація соціальних груп: умовні та реальні, лабораторні та природні, великі та малі, організовані та неорганізовані групи тощо.

Поняття, різновиди та характеристики великих груп. Класи, нації, соціально-професійні та соціально-демографічні спільноти як об’єкт соціальної психології.

Тема 2. Історія та сучасні напрями соціально-психологічного аналізу соціальних груп

Історія та основні етапи вивчення малих груп. Малі соціальні групи та їхня класифікація (організовані та спонтанні, відкриті та закриті, стаціонарні та тимчасові, групи членства та референтні групи тощо). Методи та дослідження малих соціальних груп. Склад та структура малих соціальних груп. Динамічні процеси в малих соціальних групах (утворення груп, лідерство та керівництво, процес прийняття рішень), групові цінності та норми, соціальний контроль та система санкцій.

Розділ 4. Спілкування як соціально-психологічний феномен

Тема 1. Структура, механізми та соціально-психологічні ефекти спілкування

Спілкування як процес сприйняття людини людиною. Типові схеми формування першого враження та помилки першого сприйняття. Психологічні механізми, що забезпечують процес сприйняття в ході спілкування (ідентифікація, емпатія, рефлексія). Ефекти міжособистісного сприйняття (каузальна атрибуція, стереотипи, соціальна установка, упередження, атракція).

Спілкування як комунікативний процес. Особливості людської комунікації. Вербальна й невербальна комунікація. Різновиди невербальної комунікації: з використанням оптико-кінетичної системи знаків (жести, мімічні рухи); пара- та екстралінгвістичної системи знаків (діапазон та тональність голосу, включення пауз, сміху тощо, темп мовлення); просторово-часової системи знаків (розміщення співрозмовників, запізнення); візуальної системи знаків (погляди).

Спілкування як інтеракція. «Позитивна» та «негативна» інтеракція. Концепція взаємодії Ч. Бейлса, фази групової взаємодії та типи лідерства. «Інструментальний» (орієнтація групи, обмін думок, висування пропозицій) та «експресивний» (високий авторитет у членів групи, до його думок завжди прислухається більшість з них) лідери. Модель «подвійного лідерства» групи.

Тема 2. Засоби соціально-психологічного впливу в процесі спілкування

Мода як складне соціально-психологічне явище. Пошесті та мода.

Наслідування як механізм взаємодії, взаємовпливу та соціалізації. Феномени конформізму й конформності та їхнє експериментальне дослідження.

Навіювання як механізм соціально-психологічного впливу. Феномени сугестії, контрсугестії та самонавіювання.

Зараження як механізм упливу. Зараження та паніка.

Переконання як засіб свідомого та організованого впливу на особистість.

Використання механізмів соціально психологічного впливу в повсякденному спілкуванні, рекламній діяльності, передвиборчих кампаніях тощо.

Маніпулятивні впливи: особливості, історія досліджень, шляхи протидії. Чутки та маніпуляції. Засоби «викриття» маніпулятивних технологій (прийомів) та захист від маніпуляцій. Маніпулятивні технології в системі пропаганди. Типові маніпулятивні прийоми пропаганди та особливості їх застосування в умовах війни.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма/Заочна форма					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні	лаб.	інд.	СР
Розділ 1. Соціальна психологія як наука						
Тема 1. Предмет та методи соціально-психологічних досліджень	8/2	2/-	2/-			4/2
Тема 2. Історія розвитку основних теоретичних шкіл та напрямів соціально-психологічних знань	10/4	2/-	2/-			6/4
Разом за розділом 1	**18/6**	**4-**	**4/-**			**10/6**
Розділ 2. Соціально-психологічні проблеми аналізу особистості						
Тема 1. Соціалізація особистості: поняття, кризи, агенти та механізми	6/6	-/-	2/-			4/6
Тема 2. Структура особистості та проблеми соціалізації в теоріях класиків світової психології	24/20	8/2	6/2			10/16
Разом за розділом 2	**30/26**	**8/2**	**8/2**			**14/22**
Розділ 3. Соціальні групи як об'єкт соціально-психологічного аналізу						
Тема 1. Теоретико-методологічні аспекти аналізу та класифікації соціальних груп	6/4	2/-	2/-			2/4
Тема 2. Історія та сучасні напрями соціально-психологічного аналізу соціальних груп	10/6	2/-	2/-			6/6
Разом за розділом 3	**16/10**	**4/-**	**4/-**			**8/10**
Розділ 4. Спілкування як соціально-психологічний феномен						
Тема 1. Структура, механізми та соціально-психологічні ефекти спілкування	12/22	4/2	4/-			4/20
Тема 2. Засоби соціально-психологічного впливу в процесі спілкування	14/26	4/2	4/2			6/22
Разом за розділом 4	**26/48**	**8/4**	**8/2**			**10/42**
Усього годин	**90/90**	**24/6**	**24/4**			**42/80**

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва розділів та теми заняття	Кількість годин Денна форма/заочна форма
	Розділ 1. Соціальна психологія як наука	
1	**Предметне поле соціальної психології: історія та сучасність** **Питання для обговорення:** 1. Дискусії про предмет соціальної психології у вітчизняній науці. 2. Специфіка та різноманіття соціально-психологічних феноменів. 3. Місце соціальної психології в системі соціогуманітарних наук.	1/-
2	**Методи соціальної психології** **Питання для обговорення:** Особливості та проблеми застосування методів опитування в соціально-психологічних дослідженнях. Спостереження в соціальній психології. Особливості застосування контент-аналізу в соціально-психологічних дослідженнях. Методологічні та етичні аспекти соціально-психологічного експерименту.	1/-
3	**Історія розвитку основних теоретичних шкіл та напрямів соціально-психологічних знань** **Питання для обговорення:** 1. Які умови передували появі соціальної психології як самостійної науки? 2. Яке значення для сучасної соціальної психології мають перші теорії, що виникли в описовий період («психологія народів», «психологія мас»)? 3. Основні етапи та особливості розвитку європейської та американської соціальної психології. 4. У чому Ви вбачаєте причини своєрідного протистояння, що існує у відносинах між представниками сучасної європейської та американської соціально-психологічної думки?	2/-
	Разом за розділом 1	**4/-**

	Розділ 2. Соціально-психологічні проблеми аналізу особистості	
1.	**Соціалізація особистості: соціально-психологічні проблеми аналізу** **Питання для обговорення:** 1. Специфіка аналізу проблем соціалізації особистості в царинах різних соціогуманітарних наук. 2. Повсякденне та наукове уявлення про особистість. 3. Які аспекти соціалізації вивчаються у першу чергу соціологами, а які – соціальними психологами? Що дає аналіз соціалізації для представників обох наук? 4. Кризи та агенти соціалізації.	2/-

2.	**Структура особистості та проблеми соціалізації в теоріях класиків світової психології** **Питання для обговорення:** 1. Яку роль у психічному житті особистості відіграють механізми психологічного захисту, що описав З. Фрейд? Перелічіть основні з них і наведіть приклади. 2. Як Ви вважаєте, чи має сенс юнгівська інтерпретація релігійної міфології, крім утвердження цінності самої релігії? 3. Як адлерівське поняття «почуття неповноцінності» «спрацьовує» щодо людей із фізичними вадами? 4. Як пояснює К. Хорні розбіжності між здоровою і невротичною особистістю з позиції невротичних потреб чи тенденцій? 5. Який конфлікт, на думку Е. Фромма, є основною мотиваційною силою в житті людей? Опишіть п'ять основних екзистенціальних потреб людини. 6. Поясніть, що мав на увазі А. Маслоу під креативністю як характеристикою самоактуалізованої людини. Чим ця характеристика відрізняється від характеристики музичного чи художнього обдарування?	6/2
	Разом за розділом 2	**8/2**

Розділ 3. Соціальні групи як об'єкт соціально-психологічного аналізу		
1.	**Малі соціальні групи** **Питання для обговорення:** 1. Теоретико-методологічні проблеми вивчення малих груп: історія та сучасний стан. 2. Динамічні процеси в малих групах. 3. Проблеми керівництва малою групою.	2/-
2.	**Великі соціальні групи** **Питання для обговорення**: 1. У чому принципова психологічна відмінність між великою та малою групою? 2. Назвіть основні риси масових суспільств за характеристиками, наданими Т. Шибутані. Запропонуйте декілька актуальних тем для досліджень масових суспільств під кутом зору сучасної соціальної психології. 3. Проблема структури психології великих соціальних груп. 4. Сутнісні характеристики етнічних груп: національний характер чи ментальність?	2/-
	Разом за розділом 3	**4/-**

Розділ 4. Спілкування як соціально-психологічний феномен		
1.	**Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу** **Питання для обговорення:** 1. Основні структурні компоненти спілкування. 2. Помилки першого сприйняття та шляхи їх подолання. 3. Соціально-психологічні механізми та ефекти спілкування.	4/-
2.	**Засоби соціально-психологічного впливу в процесі спілкування** **Питання для обговорення:** 1. Історія виникнення та основні види соціально-психологічного впливу. 2. Практичні проблеми та етичні аспекти використання засобів соціально-психологічного впливу.	4/2

Разом за розділом 4	**8/2**
Усього годин	**24/4**

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
	Розділ 1	
1.	Тема 1. Предмет та методи соціально-психологічних досліджень: ● пошук визначень предмету соціальної психології як науки ● підготовка до дискусії за фільмом «Експеримент»	4/2
2.	Тема 2. Історія розвитку основних теоретичних шкіл та напрямів соціально-психологічних знань: ● знайомство з першоджерелами та підготовка доповідей	6/4
	Разом за розділом 1	**10/6**
	Розділ 2	
	Тема 1. Соціалізація особистості: поняття, кризи, агенти та механізми: ● знайомство з першоджерелами ● підготовка до дискусії за фільмом «Парфумер»	4/6
	Тема 2. Структура особистості та проблеми соціалізації в теоріях класиків світової психології: ● знайомство з першоджерелами та підготовка доповідей	10/16
	Разом за розділом 2	**14/22**
	Розділ 3	
	Тема 1. Теоретико-методологічні аспекти аналізу та класифікації соціальних груп: ● знайомство з першоджерелами та підготовка доповідей	2/4
	Тема 2. Історія та сучасні напрями соціально-психологічного аналізу соціальних груп: ● знайомство з першоджерелами та підготовка доповідей ● підготовка до тестової роботи з розділу	6/6
	Разом за розділом 3	**8/10**
	Розділ 4	
	Тема 1. Структура, механізми та соціально-психологічні ефекти спілкування: ● опрацювання додаткової літератури з теми	4/20
	Тема 2. Засоби соціально-психологічного впливу в процесі спілкування: ● опрацювання додаткової літератури з теми та підготовка доповідей	6/22
	Разом за розділом 4	**10/42**
	Усього годин	**42/80**

Види навчальної діяльності (змішане навчання)

Лекції					
	Класифікація	**Попередня підготовка**	**Подача нової інформації**	**Тренування**	**Зворотній зв'язок**
Розділ 1. Соціальна психологія як наука					
Тема 1. Предмет та методи соціально-психологічних досліджень	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення з термінологією, необхідною для роботи з темою	● відеоконференція ● підручник, конспект лекцій ● рекомендована	● питання для самоперевірки ● пошук визначень	● запитання ● обговорення навчального

			література	предмету соціальної психології	матеріалу

Тема 2. Історія розвитку основних теоретичних шкіл та напрямів соціально-психологічних знань	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення з термінологією, необхідною для роботи з темою	● відеоконференція ● підручник, конспект лекцій ● рекомендована література	● питання для самоперевірки ● експрес-тестування	● запитання; ● обговорення навчального матеріалу ● контрольна робота
Розділ 2. Соціально-психологічні проблеми аналізу особистості					
Тема 1. Соціалізація особистості: поняття, кризи, агенти та механізми	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення з термінологією, необхідною для роботи з темою	● відеоконференція ● підручник, конспект лекцій ● рекомендована література	● питання для самоперевірки	● запитання; ● обговорення навчального матеріалу
Тема 2. Структура особистості та проблеми соціалізації в теоріях класиків світової психології	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення з термінологією, необхідною для роботи з темою	● відеоконференція ● підручник, конспект лекцій ● рекомендована література	● питання для самоперевірки ● експрес-тестування	● запитання; ● обговорення навчального матеріалу
Розділ 3. Соціальні групи як об'єкт соціально-психологічного аналізу					
Тема 1. Теоретико-методологічні аспекти аналізу та класифікації соціальних груп	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення з термінологією, необхідною для роботи з темою	● відеоконференція ● підручник, конспект лекцій ● рекомендована література ●	● питання для самоперевірки	● запитання; ● обговорення навчального матеріалу
Тема 2. Історія та сучасні напрями соціально-психологічного аналізу соціальних груп	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення з термінологією, необхідною для роботи з темою	● відеоконференція ● підручник, конспект лекцій ● рекомендована література	● питання для самоперевірки	● запитання; ● обговорення навчального матеріалу
Розділ 4. Спілкування як соціально-психологічний феномен					
Тема 1. Структура, механізми та соціально-психологічні ефекти спілкування	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення з термінологією, необхідною для роботи з темою	● відеоконференція ● підручник, конспект лекцій ● рекомендована література	● питання для самоперевірки ● аналіз кейсів	● запитання; ● обговорення навчального матеріалу
Тема 2. Засоби соціально-психологічного впливу в процесі спілкування	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення з термінологією, необхідною для роботи з темою	● відеоконференція ● підручник, конспект лекцій ● рекомендована література	● питання для самоперевірки ● аналіз кейсів	● запитання; ● обговорення навчального матеріалу

Семінари						
	Вид навчальної діяльності	**Попередня підготовка**	**Виконання практичного завдання**	**Оцінювання**	**Рефлексія**	**Зворотній зв'язок**
Розділ 1. Соціальна психологія як наука						
Тема 1. Предметне поле соціальної психології: історія та сучасність	Онлайн-діяльність	Опитування	Творча рота		Розробка нотаток до лекцій Групове обговорення	● коментарі під час заняття від викладача
Тема 2. Методи соціальної психології	Онлайн-діяльність	Опитування	Творча робота, аналіз ситуацій		Групове обговорення	● коментарі під час заняття від викладача ● аналіз результатів творчої роботи
Тема 3. Історія розвитку основних теоретичних шкіл та напрямів соціально-психологічних знань	Онлайн-діяльність	Опитування	Доповіді		Групове обговорення, доповіді	● коментарі під час заняття від викладача ● аналіз результатів роботи ●
Розділ 2. Соціально-психологічні проблеми аналізу особистості						
Тема 1. Соціалізація особистості: соціально-психологічні проблеми аналізу	Онлайн-діяльність	Опитування	Доповіді		Групове обговорення, доповіді	● коментарі під час заняття від викладача
Тема 2. Структура особистості та проблеми соціалізації в теоріях класиків світової психології	Онлайн-діяльність	Опитування	Доповіді, аналіз ситуацій		Розробка нотаток до лекцій Групове обговорення, доповіді	● коментарі під час заняття від викладача
Розділ 3. Соціальні групи як об'єкт соціально-психологічного аналізу						
Тема 1. Малі соціальні групи	Онлайн-діяльність	Опитування	Доповіді		Групове обговорення	● коментарі під час заняття від викладача
Тема 2. Великі соціальні групи	Онлайн-діяльність	Опитування	Доповіді		Групове обговорення	● коментарі під час заняття від викладача

Розділ 4. Спілкування як соціально-психологічний феномен						
Тема 1. Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу	Онлайн-діяльність	Опитування	● пошук відповідей на питання	● усна відповідь; ● виконання практичного завдання	Розробка нотаток до лекцій	● оцінювання викладачем результатів групової співпраці
Тема 2. Засоби соціально-психологічного впливу в процесі спілкування	Онлайн-діяльність	Опитування	● пошук відповідей на питання	Контрольна робота	Групове обговорення	● підведення підсумків

6. Індивідуальні завдання

Реферат за розділом 2 «Структура особистості та проблеми соціалізації в теоріях класиків світової психології» (тема реферату «Механізми психологічного захисту»)

7. Методи навчання

Лекції, дискусії, діалог, групове обговорення; усні відповіді на питання, групові консультації; коментарі під час заняття від викладача, робота з навчальною та науковою літературою. ***Навчальний процес відбувається на платформі ZOOM.***

8. Методи контролю

Контрольна робота, залік у формі відповіді на тестові завдання.
Підсумковий контроль з курсу здійснюється у системі Moodle.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання											Екзамен (**залікова робота**)	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Розділ 3		Розділ 4		Контрольні роботи, передбачені навчальним планом	Індивідуальне завдання (реферат)	Разом		
Т 1	Т 2	Т 1	Т2	Т1	Т 2	Т 1	Т 2					
-	**10**	**-**	**10**	**-**	**5**	**5**	**5**	**10**	**15**	**60**	**40**	**100**

*Для допуску до підсумкового семестрового контролю здобувач вищої освіти повинен набрати не менше **30 балів** із навчальної дисципліни під час поточного контролю, виконання контрольних робіт.*

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	Для чотирирівневої шкали оцінювання	**Для дворівневої шкали оцінювання**
90-100	відмінно	**зараховано**
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	**не зараховано**

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Виступ на семінарі з теми заняття (оцінюється максимум в 3 бали) передбачає самостійно підготовлене повідомлення, зміст якого студент передає вільно, аргументовано відповідає на питання одногрупників та викладача. Кількість виступів протягом семестру – 1-2 з кожної теми, але не більше 5 за семестр. Виступ може супроводжуватися демонстрацією відеоматеріалів. Описана форма роботи передбачається по всіх темах курсу.

Участь/перемога у діловій грі (оцінюється в 1-3 бали в залежності від ступеню та успішності участі). Така форма роботи передбачається з теми «Історія соціальної психології».

Контрольні роботи. Вивчення курсу передбачає проведення таких авдиторних контрольних робіт:

- передбаченої навчальним планом за темою «Історія соціальної психології» (кількість балів за таку роботу – 10);
- підсумковий експрес-тест (15 балів);
- також можуть проводитися експрес-контрольні (оцінюються в 3-5 балів).

Завдання контрольних робіт складаються переважно з тестових завдань з варіантами відповіді та питань на доповнення та пояснення.

Письмовий залік. Залікове завдання містить тестові завдання з усіх розділів курсу. Максимальна оцінка – 40 балів. ***Підсумковий контроль з курсу здійснюється у системі Moodle.***

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

Недекларованe використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Приклади завдань з контрольної та залікової роботи

Виникнення соціальної психології як самостійної описової науки датується: (1 бал)
1. 1860 р. 2. 1912 р. 3. 1920 р.

Хто є автором цього експерименту? Яке явище досліджувалось в його ході? (2+3 бали)

В експерименті брали участь сім студентів, яких попереджали, що з їх допомогою будуть вивчатися особливості зорового розпізнавання. Вісімнадцять разів учасники експерименту повинні були визначати, яка з трьох ліній дорівнювала за довжиною стандартній. Лише один із учасників експерименту («шостий») був справжнім піддослідним, іншим же попередньо пояснювали необхідність давати помилкові відповіді (у дванадцяти серіях експерименту) і поводитися при цьому якомога формально та спокійно. Під упливом навмисне помилкових оцінок «колег» лише чверть піддослідних змогла уникнути власних помилкових відповідей, у той час як у серії контрольних замірів (коли оцінки давались одиничними піддослідними) чисельність такої групи дорівнювала 95 %. І хоча вплив групи був достатньо сильним й очевидним, джерело впливу (експериментальна група та власне експериментатор) не намагалося в цьому експерименті безпосередньо контролювати та санкціонувати опір нечисленної «незалежної групи» піддослідних, а відповіді «шостого» ніколи не викликали негативних реакцій з боку більшості.

Автор _____ **Феномен** _____

Яка група понять передає суть «сексуально-економічної теорії»? (3 бали)

1. Регресія	5. Індивідуація
2. Біологічне ядро	6. Оргон
3. Лібідо	7. Екзистенційні дихотомії
4. Стиль життя	8. Сексуальна революція

10. Рекомендована література

Основна література

1. Ануфрієва Н.М, Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія. Київ: Каравела, 2023. 296 с.
2. Варій М. Й. Соціальна психіка нації. Львів : СПОЛОМ, 2002. 184 с.
3. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія : навч. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. 160 с.
4. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 275 с. (Вища освіта XXI століття).
5. Волянська О. В., Коробкіна Т.В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія : навч. посіб. 3-є видання, доповнене. Харків : ХНУРЕ, 2012. 220 с.
6. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник: У 2 кн. - Кн. 1 Соціальна психологія особистості та спілкування. Кн. 2 – Соціальна психологія груп. Прикладна психологія. Київ : Либідь, 2010.
7. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищ. освіти / П. П. Горностай, П. І. Бублик, М. О. Литвин, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова ; за ред. чл.-кор. НАПН України М. М. Слюсаревського ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. Київ : Талком, 2018. 578 с. URL: https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Osnovy-socpsych.pdf
8. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення). Київ : Університетська книга, 2023. 217 с
9. Скворчевська Є. Л. Прокрастинація як типова соціально-психологічна проблема. *Практична психологія та соціальна робота*. Вип. 1 (51). 2020. С. 165-177.
10. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/27765/1/Social-psychology.pdf
11. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі. Київ : Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. 160 с.

12. Фройд З. Вступ до психоаналізу. Нові висновки. Київ : Навчальна книга - Богдан, 2021. 552 с.
13. Фройд З. Тлумачення сновидінь. Харків : Фоліо, 2019. 608 с.
14. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Київ : Астролябія, 2018. 608 с.
15. Юнг К. Г. AION. Нариси щодо символіки Самості. Київ : Астролябія, 2016. 432 с.

Допоміжна література

1. Берн Е. Ігри, у які грають люди. Пер. з англ. Київ : Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2022. 256 с. https://bookclub.ua/catalog/books/psychology/igri-u-yaki-grayut-lyudi
2. Гримич М. Два виміри національного характеру. *Наука і суспільство.* 1991. № 8. С.207-301.
3. Донченко О., Романенко Ю. Архетипи соціального життя і політика: Глибинні регулятиви психополітичного повсякдення. Київ : Либідь, 2002. 447 с.
4. Зюскінд П. Запахи, або Історія одного вбивці (Парфуми). URL: https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=123.
5. Карпа І. Фройд би плакав. Харків : Фоліо, 2007. 238 с.
6. Кауліц М. Емпати. Київ : Кондор, 2023. 320 с.
7. Козлова О. А. Соціальна психологія особистості та спілкування : практикум для студентів спеціальності 6.030101 «Соціологія». Харків : НТУ «ХПІ», 2017. 172 с.

8. Лебон Г. Психологія народів. Київ: Арій, 2025. 272 с.
9. Мід Дж. Голосовий жест і значимий символ. *Дух, Самість і Суспільство*. Київ, 2000. С. 54-67.
10. Мороз О. Як не стати овочем. Харків : Vivat, 2019. 256 с.
11. Орвелл Дж. 1984. Пер. з англ. Київ : Видавництво Жупанського, 2021. 320 с. https://nashformat.ua/products/1984-801237
12. Орлофф Дж. Виживання для емпата. Життєві стратегії для чутливих людей. Харків : Vivat, 2022. 288 с.
13. Павлюк С. Особливості та динаміка сучасного процесу етнічної самоідентифікації українців: до питання теорії етносу. *Слово і час*. 2002. № 6. С. 3-7.
14. Савенко С. О. Проблеми психологічної захищеності суспільства від впливу медіа-реклами. URL: https://ispp.org.ua/2020/05/25/savenko-s-o-problemi-psixologichno%d1%97-zaxishhennosti-suspilstva-vid-vplivu-media-reklami/
15. Сємєніхіна Г. В. Соціально-психологічні чинники вибору шлюбного партнера та вступу молоді у шлюб. URL: https://ispp.org.ua/2020/05/25/syemyenixina-g-v-socialno-psixologichni-chinniki-viboru-shlyubnogo-partnera-ta-vstupu-molodi-u-shlyub/

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

- Інститут соціальної та політичної психології АПН України: http://ispp.org.ua/
- Журнал «Соціологія: теорія, методи, маркетинг»: http://i-soc.com.ua/ua/edition/journal/
- Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка: http://www.uisr.org.ua/monitoring
- https://www.youtube.com/channel/UCNU9B5Rl2muF-K8zyPh2-IA
- https://www.youtube.com/@portnikov
- https://www.youtube.com/@mordorcenter